

часів Другої світової війни – Смерть – відступає перед силою людяності й культури. Смерть не здобула остаточну перемогу в людському світі, стверджує митець. Бо в своїй душі Лізель зберегла любов до людей і до книжок. А це означає, що війна рано чи пізно відступить, і Смерть піде із людського світу, коли припиниться війна.

Культура і людяність нерозривні, стверджують видатні письменники й режисери сучасні, які борються проти війни, расизму й ксенофобії засобами літератури й кіномистецтва. Їхні твори допомагають поколінню третього тисячоліття не забувати трагічних уроків історії й зберігати мир у спільному домі Земля.

Список використаних джерел

1. Бойн Дж. Хлрпчик у смугастій піжамі / Переклад Віктора Шовкуна / Дж. Бойн. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. – 192 с.
2. Зузак М. Крадійка книжок / Переклад Наталії Гоїн / М. Зузак. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 416 с.
3. Кінїллі Т. Список Шиндлера / Переклад Ганни Яновської / Т. Кінїллі. – Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. – 432 с.
4. Шмитт Э.-Э. Оскар и Розовая Дама. Мсье Ибрагим и цветы Корана. Дети Ноя / Перевод А. Браиловского, Г. Соловьевой, Д. Мудролюбовой / Э.-Э. Шмитт. – СПб. : Азбука, 2011. – 272 с.

Перетяцько Л. Г., к. психол. н.,
доцент, Полтавський національний
педагогічний університет
імені В. Г. Короленка (м. Полтава),
Тесленко М. М., к.п.н., доцент,
Полтавський національний
педагогічний університет
імені В. Г. Короленка (м. Полтава)

ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Останніми роками в Україні актуальність проблеми психічного здоров'я зумовлена реаліями життя, оскільки деструктивність непроголошеної гібридної війни, яка триває вже четвертий рік, на жаль, не зменшується. Разом із тим в умовах ЗВО, психологічне здоров'я є дуже важливим фактором, який визначає успішність студентів у навчальній діяльності, сприяє їхньому саморозвитку та безконфліктному спілкуванню. Особливо ця проблема стосується фахівців у професіях типу "людина – людина". На думку Івана Зязюна, основоположною силою соціального відтворення – культурного, економічного, політичного – є вчитель. Воно ж, суспільство, має бути за-

цікавленим не тільки в кількісному зростанні освічених педагогів, а й у їх високому духовному зростанні [1].

Саме тому, за сучасних умов назріла потреба в підготовці вчителів, готових не тільки творчо реалізувати себе в умовах мобільного світу, реформування системи вітчизняної освіти, а й орієнтованих на формування психологічно безпечного середовища, збереження і підтримку власного психологічного здоров'я й здоров'я підростаючих поколінь. Окрім того, студентський період життя характеризується своїми закономірностями та віковими суперечливостями формування особистості. Зокрема, соціально-психологічна адаптація, необхідність особистісного самовизначення у майбутньому професійному середовищі, екзаменаційна сесія тощо. Емоційні стани, що переживаються під час цього, та їх наслідки складають серйозну загрозу психологічному здоров'ю студентів.

Безумовно, психологічне здоров'я не є сталою величиною, константою, яка дається від народження чи досягається разом із набуттям зрілості. Ця характеристика особистості динамічно і різноспрямовано змінюється протягом життя, хоча й має певний індивідуально обумовлений вихідний рівень. Якщо поділити характеристики здорової особистості на три групи, то на індивідуально-психологічному рівні вона характеризується креативністю, збалансованістю та адаптивністю; на ціннісно-смісловому рівні має схильність до пошуку нових сенсів, осмислення досвіду та відрізняється здатністю отримувати задоволення від життя; на соціально-психологічному рівні схильна до співробітництва, здатна співпереживати та відчувати відповідальність перед соціумом.

У самоідентифікації втрачається почуття цілісності, оскільки послаблюється зв'язок між я-минулим, я-теперішнім і я-майбутнім. Деформується ставлення до себе, знижується самоприйняття, можуть виникати аутоагресивні стани. Людина усвідомлює, що не витримує випробування, що набутий раніше досвід уже не допомагає у вирішенні нагальних проблем.

У мотиваційній сфері стан довготривалої змобілізованості, хронічної незахищеності гальмує бажання, спрощує потреби, звужує інтереси, позбавляє наміри дієвості, а хотіння – інтенсивності. Розгублена, виснажена, дезорієнтована людина втрачає цілеспрямованість.

У самореалізаційній сфері довготривала травматизація фатальним чином позначається на творчих потенціях, продуктивності, самоефективності особистості. Ентузіазму відчутно меншає, бо немає ані сил, ані впевненості в собі, ані віри в те, що це має хоч якісь перспективи.

Комунікативна сфера також відчутно змінюється. У людини виникають нові чи загострюються старі проблеми в стосунках, втрачається толерантність, знижується здатність до прийняття інших, падає рівень емпатії, зростає егоцентризм, байдужість, з'являється бажання ізолюватися від контактів, що призводить до погіршення взаєморозуміння [2].

Наукові дослідження переконливо свідчать, що серед ресурсів реабілітації чи не найпотужнішим є комунікативний. Створення атмосфери доброзичливості та взаєморозуміння між суб'єктами навчального процесу, можливість вільно висловити свою думку і вислухати свого товариша, орга-

нізація у ЗВО осередків за інтересами (клуби і товариства) позитивно впливають на психологічне благополуччя студентів.

У цьому контексті надзвичайно актуальним стає дослідження основ педагогіки добра, краси і творчості, яку теоретично розробив і втілює у практику Іван Андрійович Зязюн.

Інноваційні процеси, що відбуваються в освіті, наголошує І. А. Зязюн, потребують інтелектуальної, емоційної і вольової взаємодії. Розвиток і узгодженість цих компонентів значною мірою визначають ефективність освітніх процесів. Важливо також, щоб враховувалися інтелектуальна компетентність, ініціатива, творчість, саморегуляція, унікальність розумового розвитку суб'єктів навчального процесу [3].

Ключовими концептами філософсько-педагогічних, філософсько-психологічних студій І. Зязюна виступають людина, особистість, учитель (талановитий учитель) і учень (талановитий учень), а «справжня педагогіка, за І. Зязюном, – це психологія в дії. Учитель, – доводить учений, – має володіти новим педагогічним мисленням, ціннісною установкою якого має бути пріоритет індивідуальності, саморозвитку, самоучіння особистості, саме тому, на нашу думку, у ЗВО педагогічного спрямування необхідний докорінний перегляд професійної підготовки майбутнього учителя.

Список використаних джерел

1. Степаненко М. І. Полтавські джерела «Педагогіки добра і краси» Івана Зязюна / М. І. Степаненко, Л. П. Кравченко / Естетика і етика педагогічної дії. – 2014. – Вип. № 7. – С. 8-14.
2. Способи підвищення соціально-адаптивних можливостей людини в умовах переживання наслідків травматичних подій : методичні рекомендації / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології ; за наук. ред. Т. М. Титаренко. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2017. – 80 с.
3. Зязюн І. А. Освітні парадигми в контексті філософських ідей / Іван Андрійович Зязюн / Професійна освіта: педагогіка і психологія. Українсько-польський журнал за ред. І. Зязюна, Т. Левовицького, Н. Ничкало, І. Вільш. – Ченстохова – Київ : Видавництво Вищої Педагогічної школи у Ченстохові, 2003. – Вип. № 5. – С. 213-226.

Процай Л. П., к.п.н., доцент,
Полтавський національний
педагогічний університет
імені В. Г. Короленка (м. Полтава)

ЕТИКА ВІРТУАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ ТЬЮТОРА

З розвитком Інтернет-технологій наприкінці ХХ століття з'явилася нова форма спілкування – віртуальне спілкування. Поява електронної пошти та смс-сервісів частково замінила послуги традиційного поштового листуван-